

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Srbska vojska.

Rusko „Novoje Vreme“ se je obrnilo telegrafsko na zanesljive ruske oficirje v Belgradu z vprašanjem, kako stvari v Srbiji stoje in kaj je s posameznimi poročili. Dobilo je sledeči telegram iz Zemuna 18. novembra. Poročila o pobitvi pri Djunišu so silno preuveličana. Vseh ruskih prostovoljcev je bilo v armadi 1.400 ljudi (tisoč štiri sto), v bojih od 11. do 17. okt. (po starem) je bilo ubitih 15 ruskih oficirjev in 120 ruskih prostovoljcev, ranjenih pa 32 oficirjev in 300 prostovoljskih vojakov. Vest o nepokornosti artilerije je popolnem izmišljena. Odstopljenje Djuniša in drugih pozicij se je že naprej videlo kot neizbežno posledstvo (konsekvencija) velikanskega nabiranja turških sil in popolnega iznemoženja ljudi zavoljo pomanjkanja odej, obleke in obuvala pri pričenjajočih se hladih. Zdaj je konstatirano, da je bilo na Moravi koncentrirano 104.000 Turkov s 250 kanoni in 23 obsadnimi topovi. Tri dni pred Djunišem so turški ujeti soglasno pripovedovali, da je prišlo 22 bataljonov in 18.000 Čerkesov nove vojske k Turkom. Pri nas je pod orožjem bilo 28.000 mož pri 124 kanonih. Srbska armada se je držala kolikor se je mogla.

Iz Konstantinopola so nam avgusta poročali, da če se le jeden mesec držimo brez pobitja, so Turki proti, ker so vse na noge postavili, kar so le mogli. Mi smo se držali dva meseca. Ne verujte lažem.

Zoper generala Černjajeva se mnogo piše in zabavlja. Večine govoric, da ne bode več glavni poveljnik, da se ne sme vrniti v Rusijo, itd. — dozdam mi niti ne verujemo. Vojak ima pač vselej le v spreh in zopet le v spreh, ki ga jedino stori slavnega in reši pred malostnimi obsojanji. Če vspeha nij, ali vsaj če nij tacega vspeha kakor pa je svet upal in pričakoval, potem se razni pritlikovci bližajo vrlemu možu duševnemu velikanu, ki je vse delo, vse velike zmožnosti za idejo zastavil, a brez sreče in se ga drznejo začeti kritizirati in meriti s svojim malim vatlom. Vspehi generala Černjajeva in srbske vojske pak se bodo dali prav ceniti stoprav kasneje. Vendar jih je ocenil že tudi zdaj dobrominister srbski, Ristić, ki je pri obedu dajanem Černjajevu na čast, tako-le govoril:

Celo leto so se borili naši bratje v Bosni in Hercegovini proti svojim tlačiteljem in so vedno klicali Srbijo in Črno goro na pomoč. Dočim smo se vedno nadejali, da posredovanje velesil naredi mukam naših bratov ob zapadni meji Srbije konec, je v Bulgariji zgodilo se ono klanje, zaradi katerega se je celej Evropi kri ledenila. Akopram nam je jokanje naših bratov trgalo srce, smo vendar, izpoznaše pomanjkljivost svojih sredstev, potlačili svoje občutke, čakajoč, kaj bodo velesile storile v olajšanje osode naših mučenih srbskih in bulgarskih bratov. A naše nadeje na pomoč velesil so ginile, dočim je oholost našega sovraga vedno rasla. Mesto da bi otomanska vlada svoje tlačene podanike zadovoljila, postavila je ob granicah Srbije divje čete in je

Srbijo obdala železnim obročom od Timoka notri do ustja Drine.

Mi smo uvideli, kaj v Carigradu name-ravajo: Srbiji in Črnej gori podtekniti odgovornost za vsako kazanje nezadovoljnosti, in iskati ikakega razloga, da divjih čet napode na naše plodovite in obdelane pokrajine. Berlinska spomenica, kot zadnji diplomatični poskus, je pala — bili smo na razpotji, da zdrobimo kanibalični obroč. Na ta način je nastala srbsko-turška vojska. Kako se je ta vršila, to veste, gospoda vi najbolje, ki ste provalili kri. A jaz opuščam prijetne in neprijetne podrobnosti in vprašam le: kaki so vspehi tako velikanskega truda in ogromnih žrtev, katerim se v zgodovini enakih ne nahaja?

Velike uspehe imamo, akoravno končni cilj nij še dosežen. Prvi vspeh je ta, da se je občenje z našimi staršimi brati Rusi s krvjo zapечатilo. A to, gospoda se nij v prvič zgodilo. Uže početkom tega stoletja, ko je Srbija zahvatila za orožje, da si pribori svobodo, uže takrat se je na bojišči mešala ruska kri s srbsko. Akopram se to nij vršilo takrat v tako obilnej meri, je zdanja vojska odnošaje razširila, in ako bog hoče, pride dan, ko bodo naše trobojnice vzajemno s slavnicami zastavami Rusije lepše vspehe lahko kazale.

Da si moremo osigurati občenje s plemenitim in velikim ruskim narodom, to, gospoda, je za mali srbski narod velika pridobitev! Naši sovragi se rogajo našim vspehom kajti ne pojmiyo jih. Kmalu bodo pozabili na vse žrtve, kajti pridobili smo si prijateljstvo naroda, ki šteje 80 milijonov duš. A imamo

Kistek.

Časopisna črtica iz vstanka v Hercegovini.

(Spisal Joso Modić.)

I.

(Dalje.)

Toda odločno se brani Lazar Sočica vrniti se, dasiravno ga njegova mlada ženica in sestra neprestano nagovarjati.

„Jaz nobenemu Mozlemu ne verjamem besedice več,“ reče on, „a ve pojti, ker ste babe.“ Spravi torej ženo in deco ter sestro, zalo Perzito, ki se je jedva jela razcvetati, — v selo in jih izroči varstvu sosedov. Čredo s pastirjem pusti onkraj meje, sam se pa zopet povrne v gorovje, ter snuje z enakomislečimi na vstanku, kako bi otresli sramotni jarem, ter povrnili Turčinu storjene krivice.

Žalibože kmalo se je pokazalo, kako prav je činil Lazar Sočica, in kako grozno se je varal Mijo Radović v svojem zaupanju.

Nekega jutra za rano prijaše aga s se svo-

jimi policijskimi vojaki v Nevesinje. Strah in groza spreleti vse seljane.

„Zastonj sem te pričakoval, Mijo,“ prične osorno aga, vstopivši v njegovo koč, — „a ti nisi prišel; tedaj te jaz počastim s svojim pohodom.“

Zastonj se sklicuje Mijo na besedo paševo; aga se mu le porogljivo posmehuje: „Istina, paša je sicer mir in odpuščanje obljubil pokornim, a ne puntarjem. Plačati davek je vaša dolžnost in ne spustim vam novčica.“ Tudi so mi vaše puntarske namere dobro poznane, in dobro vem, kdo je podvzetnik vsemu. Pripelji mi Lazar Sočico!

Mijo obledi, dobro vedoč, da je sum agin opravičen.

„Lazar Sočica je čez mejo, da proda živino.“

„Motiš se, kmet,“ odvrne aga. „V Črnej gori je, ter nosi orožje, ter občuje s zarotniki. To vsaj nij bila volja milostljivega paše; — razumel bodeš toraj moj pohod.“

Jednemu oddelku svojih pandurov zaukaže zasesti vsa pota. Kdor je hotel vbežati, bil je pobit brez vsacega vprašanja. — Z drugim

oddelkom vdere po kočah ter brezobzirno vlamlja zaboje in omare, oropa vse, kar se mu zdi le kolike vrednosti, trga svete podobe raz stene in jih tepta z nogami; prebivalce vklepuje, ter jih daje odpeljati k straži, katera jih živinsko pretepuje, bodi si nedolžno dete, ali siv starec.

Tako je ravnal aga od jutra do večera; marsikaka koč bila je vpeljena, marsikako nedolžno bitje zdihtilo je dušo pod njegovim handžarom. Prizanesel je le Mijeveji ter popovej inovini ter rodovini, nesramni Vandal.

V Sočicevej hiši ne najde družega, nego ženo in deco, ter sestro Perzito. Peklenska misel ga prešine, zagledavši zadnjo. Z lastno roko jo zgrabi za kite, ter izroči kot vjetnico pandurjem v varstvo.

„Sestro Lazarjevo,“ kriči besni dušmanin, „vzamem v zastavo, dok njega samega dobim v pest. Ti pa,“ obrnen proti ženi, „pojdi k njemu ter mu povej, da ga pričakujem v konaku. Tu nemaš ničesa več iskati!“

V malo trenutkih, plapolela je hiša Lazarjeva s svetlim plamenom.

„Mijo,“ reče aga, končavši peklenko po-

k sreči se druge vspehe. Boreč se za načela svobode in človekoljubja je Srbija opozorila na vse prosvetljene duhove, mej katere se seveda oni ne mogo računati, ki z bankerotnimi turškimi srečkami baratajo; a tacihi nij mnogo. Srbija se je borila za civilizacijo in napredek, in tak uspeh mora prav vesela zabilježiti.

V vrsto političnih pridobitev tudi to spada da je mala Srbija v zvezi se še manjšo Črnogoro pokazala celo slabost osmanske države. Mislite si, gospoda, velika država se bori se samim okrajem, in po štirih mesecih tako neravnega borenja je, ta mali okraj še vedno čil na nogah. Kaj se daje torej o tej državi misliti? Ali nij tukaj dosti, da nekoliko močnejša sila vdari, da zdrobi trhljeno poslopje.

Naša moč je bila za tako zadočo nezadostivna, a zadostivna je bila, da je pokazala Evropi celo nemoč našega sovraga. To je, akoravno le negativen uspeh, vendar za bodočnost našega naroda koristen. Glavni dobiček pa je, da smo se s to vojsko svojemu cilju bližje pomaknili. Osoda naših bratov v Turčiji se mora zboljšati. Zdaj, po našem boji imamo boljše nadeje, da tlačene provincije slovanske dobodo avtonomijo.

Beseda onega silnega carja, v katerega državi solnce nikdar ne zataka je dala Srbiji zdaj primirje. Ako se Srbija ozre nazaj na vojsko, sme z uspehi zadovoljna biti. Toda neposredni uspehi velikih akcij nijso vedno pravi njihovi uspehi, kajti ti prihajajo tekar pozneje. Kri, ki se je lila po plodovitih pomoravskih in potimoških planjavah bode vzbudila kalove naše popolne svobode. Naši protivniki se varajo misleči, da smo zlomljeni in boja trudni. Početkom tega stoletja so se naši dedi borili celih ednajst let. Mislili so protivniki, da je Srbija poropana, a vstajala je iz prahu ter s ponovljeno silo boj nadaljevala. Kaj so štirje meseci proti ednajstim letom? Naši sovragi osvete žejni kažejo na opustošena sela, ki so nam je zapalili. Ako se obrtniške države teško prerode iz pustošenj, gre to pri poljedelnih hitreje. Z božjo pomočjo, le tri dobre žetve v srbskih pokrajinah, pa bode narod v zadovolji ukal.

Oziraje se na to, napivam našemu odličnemu vojskovodji, ki nam je v naši hudej

sili prvi prišel pomagat, možu, katerega energijo in delavnost nam tudi sovrag zavida. Živel naš slavni vojskovodja, general Černajev!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 24. novembra.

V **Dalmaciji** so 22. t. m. bile deželne volitve v mestih in v trgovskih zbornicah. Voljenih je 7 lahonov in 4 narodnjaki. Volitev se more ugodna imenovati, ker ravno v obmorskih dalmatinskih mestih je italijanizem odrinil bil najbolj slovanski element, ki si zdaj še le priboreva eksistenčno pravico, kakor pri nas na Slovenkem po mestih.

Ogerski finančni minister je 23. t. m. v dvehurnem govoru pobijal to, kar mu je opozicija v budgetnej debati očitala.

V prejšnji seji je govoril „magjarski Hohenwart“, baron Sennyey in je svojim rojakom malo upanja puščal, da bi po zdanjem potu iz deficita ven prišli. O orientalnem vprašanju je rekel, da naša monarhija ne sme osvajat, pa zoper nikogar antipatij imeti, zlasti ne proti Slovanom. Dalje pa je govoril dunajske ustavoverce opominjal, naj nikar ne žugajo z raztrganjem zveze z Ogersko ali s personalno unijo, ker to je nevarno, to bi bila velika kriza, ki bi še večjo opasnost delala, nego napad od zunaj.

Vnanje države.

Ruski car je 21. t. m. sprejel avstrijskega poslanika na svojem dvoru in vnovič svoje miroljubje naglašal.

Celo **srbsko** ministerstvo je dalo ostavko. Knez je dozdal še nij vzel. Ne ve se še uzroka.

Tudi **rumunski** senat je knezu adresu izročil; v katerej govori o nevtaliteti. — Zbornica je dovolila 4 milijone za dopolnitev vojske in za strelivo.

Iz **Carigrada** se poroča „Köln. Ztg.“, da ima turška ustavna osnova 27 členov in sicer določbe o ministerske odgovornosti, o pravicah narodnega svetovlastva, o enakopravnosti vseh narodnostij; postavljajo za dežele se bode osnovala po federalističnej sistemi. — Bog ve, če je še kje kakov človek, ki turškim obetanjem in papirnim reformam zares verjame kaj.

Bruseljski „Nord“ govori o depeši **angleškega** poslanika lorda Loftusa od 2. t. m. (katero smo mi včeraj na tem mestu omenjali) in se čudi, da je mogel lord Beaconsfield osem dni po carjevem izreku znani svoj govor v Guildhallu govoriti, in pa da je dvajset dni trebalo, predno je ona depeša Loftusova na dan prišla. — „Nord“ dalje zopet potrjuje, da je oni program Rusije,

ki ga je „Pol. Corr.“ prinesla (o zasedanji in avtonomnem urejenji Bulgarije in Bosne) res iz pravih misli Rusije vzet.

Nekateri Angleži in nemški judje so upali na kakovo **poljsko** vstajo, če Rusija marsi za oslobojenje jugoslovanskih bratov in „za slavjansko stvar“ v boj. Ali zdaj priobčuje londonska „Morning Post“ pismo kneza Caroriskega iz Pariza, ki opovrgava in oporeka govorice o kakem bližnjem vstanku na Poljskem. Poljska je čisto mirna in emigracija je menj nego kedaj pri volji vstajo vzbujati.

Iz **Berlina** se javlja, da je lord Salisbury bil pri Bismarku ki je ravno iz Varzina prišel, in pri nemškem cesarji, kateri je prej s svojim kancelarjem pogovor imel.

Dopisi.

Iz Trsta 23. novembra. [Izv. dop.]

Boj se smolo, to je denes pri razkačenih lahonih geslo, kdor se smolo opraviiti ima, to je tudi umazan. Glasilo italijanisinov „Nuovo Tergesteo“ po nas udriha. Kakor je „der dumme Kerl von Laibach“ nek umazan pri vas, isto in še huje je lahonski organ, ki ga celo lahonestvo podpira z novci, da more izhajati; ako vam povem, da je rudeč in to čisto, morate si misliti, da donša tudi obilo iz obljubljenе dežele, bližnje Italije, vsakovrste sladkarije za svoje Izraelce. Tukajšnji lokalni listi so vedno v polemiki z njim, očitajo mu toliko neznajskih stvari, da se mu lahko reče breznačajni list.

Slovenski plakati po Trstu in naše udeležanje pri volitvah, delajo še vedno furore, akoravno jih laški Progresistovi zvesti sluge z ogljem, črnilom in z barvami omadežujejo. Ali kadar ene skrivaj počrtajo, damo jim mi javno drugih, privoščimo jim tihotapno laško početje, saj se bodejo uže tudi tega naveličali, to jim lahko rečemo. „Progresso“ je razposlal vse partizane v boj. Čul sem iz zanesljivega vira, da je še celo Gorakuki stopil na čelo. On ima baje nalogo, okoliške učitelje v zanjko vjeti, vzel je za vse volilne listke in jih menda hoče tako prisiliti, da bi zapisali, ko po nje pridejo, imena, katere jim bode on narekoval. Da pa stvar lože doseže, zbral si je nekega učitelja, ne Bonina, ampak Mastena, da bode kot „cugsführer“ stvar vodil.

Okoliški učitelji, glejte, mej katerim narodom živite, ne vstrašite se! Volitev je tudi

četje, „bi ne bilo li pametneje, da bi ti prišel k meni, ter prinesel zahtevanih 400 piastrov? — Glej! tebe pustim veledušno neprikratenega. Lazarjeva sestra se mi davka vredna zdi, drugi si ga bodo odkupili s tlako. Prihodnjič boš baje treznejše spolnoval mojo voljo, — sedaj si videl dovolj kaj znam. Zdrav torej, dokler se zopet ne vidimo!“

„A videti češ tudi ti, kaj znamo mi,“ grozi se žalosti s solznimi očmi, čestiti starosta iz Nevesinja, odhajajočemu agi. „Prisegam ti boj na življenje in smrt! Tisočero se hočemo maščevati, tisočero ti vse povrniti!“

II.

Puško na rami,
A v prsih srcé,
Strah je pred nami,
Za nami gorje!

Stritar.

Bliskovo hitrostjo raznesla se je novica o grozovitem divjanji Trebinskega age. Iz vseh delov dežele zbirali so se možje napolnjeni s srdom, so poskrivali svojo imovino v varna zavetja, ter pričenjali tako priprave za boj. Povsod pridobivali so si tovarišev, ter so klicali očito še one, ki so dvomili stopiti v

njihova krdela. Nastalo je divje beganje po vsej goratej Hercegovini; trumoma so se izseljevali v sosednjo Dalmacijo in Črno goro. Turški grozovitniki, začuši o tem, lovili in napadali so uboge begune, jih trpinčili z grozovitimi mukami, ropali črede, streljali možake, skrunili žene in devojke, sekali starce, ter nabadali i žive pekli otroke. S tem so mislili zadušiti upor, a raznetili so ga le tem bolj.

V goratem pobrdji postavili so si vstajniki vojne šotore, naslanjaje se na Črnogoro, katera jim je bila v vsem glavna pomoč. Tu so se urili v orožji, tu pričakovali so nenadlegovani kot prosti junaki ugodne prilike, da planejo nad svoje zatiralce.

Lazar Sočica je voditelj jednemu krdelu. On pred vsemi je obljubil krvavo maščevanje agi. Njegov vskipeli srd, gorko ujevovo domoljubje, povikšalo se je le še tem bolj, začuši od svojih zemljakov, kaj se je zgodilo z kočjo njegovo, kaj se je pripetilo sestri njegovej; — kajti več in svetejša od žene je našim bratom na jugu rodna sestra. Žena je le služabnica njihovej plamtečej ljubezni, — a sestra čast domače hiše in rodovine; njo ču-

vati, čestiti, kjer treba, povzdigovati je sveta dolžnost bratu. — Dobro je tedaj vedel aga, uplenivši Lazarju sestro, koliko bolest mu bode s tem učinil, a nakopal si je ob jednem v Lazarji grozovitega sovražnika.

Peko Pavlovič, — bodoči zaročenec Perzite bil je voditelj družemu oddelku. Njega nagovori Lazar:

„Peko! Je-li ti še draga moja sestra Perzita, katero je odpeljal nesramni Turčin v svoj harem?“

„Draga mi je, in mi vedno bode,“ odgovori bledečični, veliki a krepki Pavlovič.

„Dobro! bodi mi torej odslé pobratim.“

Podasta si roki, se poljubita, ter vzdigneta prste k prisegi:

„V nevarnosti in težavi, veselji in britkosti, v sreči in nesreči!“ — govoril je Lazar, govoril je Peko.

„Tvoja bodi Perzita,“ dé Lazar; „pomagaj mi jo oprostiti.“

„Nad Trebinje!“ energično veli Pavlovič, — in Lazar ga je umel. „Da Trebinje naj se pokosi! Tam ujeta zdihuje moja sestra, tam uživa nesramni ropar našo imovino.“

tajna, volite po svojem svetem prepričanju in bodite pošteni. Od vas terja narod to strogo.

Iz Vrhnike 23. novembra [Izv. dop.] (Prihodnja volite v župana; naša cesta in naša čitalnica.) Volitev župana je pred durmi. Treba je, da se uže sedaj naše občinstvo na volilno borbo pripravi, kajti nasprotna stranka misli zopet na krmilo priti. A to se jej gotovo ne bode posrečilo, ako bomo složno volili. Vsa osobna mržnja naj se v taci zadevah pozabi. Poglejmo nazaj in videli bomo, kakšen sad nam je nemško županstvo obrodilo. Pa naj o tem molčim. Priznati moramo, da sedanji župan g. J. A. Jelovšek le v korist in blagost naroda dela.

Pota imamo pri nas jako neprijazna. Zakaj se za snažnost potov bolje ne skrbi, to mi gotovo nij znano. Naj bi se vendar uže enkrat naša pota nekoliko osnažila.

O naši čitalnici vam nemam nič dobrega poročati, samo toliko, da — slabo napreduje. Žalostno je, da ravno tisti, ki so čitalnici k življenju pomagali, sedaj nasprotno hočejo delati. To je žalostno ali žalibože resnično. Sloga se v njej močno pogreša. Veselilo bi me, ko bi mi bilo mogoče prihodnjč o našem narodnem društvu kaj bolj veselega poročati.

Iz Šmartnega pri Litiji 22. nov. [Izv. dop.] Da ne bode svet mislil, kako zapuščen da je Šmartin, in kako priprosti ali zabiti so v njem živeči prebivalci, hočem jaz na dopis iz Šmartnega od 17. t. m. to-le odgovoriti: Resnično je da je bila dozdanja enorazredna šola tesna hiša, pa vendar še ne grda, kakor se dopisnik izraža. Po mojih mislih se pa da tudi v tesnej hiši kaj naučiti. Ako dopisnik onega dopisa ravno Šmarčane tako za priproste in malo izsolane ljudi ima, bodo uže bolji, če se bodo otroci kaj boljše učili. Po takem potu je tudi mogoče odraščene otroke bistroumne pred seboj videti. Omeniti pa moram, da Šmarčane prav veseli tako lepo šolsko poslopje sezidano videti in imeti, katero pa tudi dosta tisečakov stane, in je tudi za Šmartin preveliko, in se za tak kraj terjati ne bi bilo moglo, ampak le za mesto je tako velika šola. Pa kaj govorimo prevelika, premajhena, zakaj zraven tega velikega poslopja je še zmirom tista tesna grda šola v porabo vzeta za eni raz-

red. Če je tako grda, jo pa naj pustite ali pa prodade, kar bi bilo ekonomično. Ker so pa Šmarčani sploh farmani uže tako z neštivilnimi davki preloženi, ne morejo smejajoči se z veseljem za mošnjo držati in tiste ljubeznjive „cušlage“ ali priklade plačevati, katere njih zadevajo. Vsled tega hoče dopisnik Šmarčane pred svetom očrniti, in priproste napraviti: da niso niti za šolo, za napredovanje, in omiko, ampak da so še toliko nazaj.

Šmarčani, sploh farmani, prav radi plačujejo, kar nij preveč, in ne prehudo, pa tudi za šolo in učenje so vneti kolikor je za deželске ljudi potreba, niso protivniki šole in napredovanja kakor njih dopisnik zove. (Drug del dopisa izpuščamo. Dopisniku tega le povemo, da se moti o osobi prvega dopisnika. Ur.)

Domače stvari.

— (V centralni odbor kranjske kmetijske družbe) so bili voljeni v občnem zboru 22. t. m. gg.: dr. Karel Ahačič, Josip Debevec, dr. M. Wurzbach, in Fr. Schollmayer. Sklepe in predloge priobčimo prihodnjč.

— (Slovensko gledališče.) V ponedeljek 27. t. m. se bosti predstavljali dve novi igri: „Ena se mora omožiti“; in „Išče si imena“; ter se bode po 2 letnem prestanku ponavljala francoska fina igra „Doktor Robin“ katero je naš prerano umrli rojak, gospod Valentin Mandelc, poslovenil. Zanimati utegne to, da igrajo v prvi igri same ženske, v drugi pak same moške moči.

— (O ljubljanskem nemškem gledališču) piše ljubljanski dopisnik „N. fr. Pr.“ v listu od četrta, da vedno bolj cvete. Tukajšnja dva nemška lista pa jamrata, kako je zmirom — prazno! Če torej večidel pol prazno nemško gledališče „cveti“, nemamo nič zoper to, slobodno imenujte svoje mizerije kakor hočete. Perfidno je pa od istega dopisnika, če ob istej sapi zabavlja na slovensko gledališče. Tu se zopet vidi ona sovražnost, ki bi morala mnogega izmed Slovencev odvracati od obiskovanja nemškega gledališča.

— (Obsojen.) Celjska poročna sodnija je pisača M. Ahiča zaradi ponarejanja menjic obsodila na štiri leta težke ječe, poostrene s postom vsak mesec.

— (Iz breške okolice) se nam piše: Umrli je v naših krogih obče znani gosp. Karl Mrass (Mráz) od mrtvouda zadet. Od narave nij bil zelo nadarjen, zatorej bi dejal, da mu nij tolikanj zameriti, da je bil nemškutar z dušo in telom.

— (Iz Celja) se v „N. fr. Pr.“ piše tožba, da se je tamošnje gledališčno društvo moralo raziti zaradi neudeležbe.

— (Vabilo) na besedo dne 25. novembra 1876 v Slavjansko čitalnico v Trstu. Program: 1. Leban: „Slavčev spev“, zbor. 2. Tombola. 3. Hajdrih: „Lahko noč“, četverspev. 4. „Brati ne zna“ burka v enem dejanji. 5. Krajca: „Zakletev viharja“ zbor. Po besedi: Društvena zabava. Začne se ob 8¹/₂ uri zvečer.

— (Iz Logatca) se nam piše: Nedavno povozil je mešani vlak iz Ljubljane došedši na malem americkem mostu mej Ljubljano in Borovnico rezervista Koželja, potujočega h kontrolnemu zbiranju. Poškodovanega na glavi peljali so v Ljubljansko bolnišnico, a izdihnil je še mej potom svojo dušo. Jednaka nesreča pripetila se je 21. t. m. zvečer tukaj, z edinim razločkom, da junak žaligre nij bil človek, ampak veliki dobro rejni vol, morilno orodje ne mašina, ampak snežni plug. Ta delujoč pot brzovlaku, kateri je za njim sopihal, je namreč na velikem prelazu poleg Logatca jednega uda večje čveteronožne družbe poprijel, ga na pluzno ostro nasadil, peljal čez menjo v postajo, kjer je iz tira všel. Preiskujoč uzroke te nezgode zapazijo še le na sprednjem koncu krvavi grb — truplo usmrtenega vola. Pa nikdar nesreče brez sreče. Ko bi snežni plug te prometne zapreke ne bil odstranil, znal bi brzovlak jo skupiti. (Poslednje smo bolj po vrhu uže včeraj od družega dopisnika poročano imeli. Ur.)

Razne vesti.

* (Magjarskim študentom) v Pešto so pisali, kakor sam „P. L.“ poroča, študentje ruski iz Moskve, ko so novine prinesle vest, da Magjari s Turki prijateljujejo: „V imenu znanosti, človečnosti in usmiljenja mi proklinjamo vaše postopanje. Vi govorite morda, da vas na to priganja narodnost, ker je domovina vaša v pogibelji? V pogibelji, ker sosednji narod hoče, da otrese s sebe robske okove, in ga sorodni ruski narod podpira?

Varno je razpostavil aga po vseh kulah podvojeno stražo, iz strahu pred vstaši; a z golim handžarom pregnali so jih vstaši, podrli kule, ter obkolili mesto od vseh strani, da nikomur nij bilo mogoče ven. Veselili so se uže Hercegovci, da se mora Trebinje kmalu udati, nameravala sta uže Peko in Sočica z naskokom vzeti tvrđjavo, — a sprevidela sta, da bi to bilo smelo podvzetje brez zadostne municije in topov. K temu prinesel je sel neveselo novost, da se bliža paša z veliko vojsko, da reši tvrđjavo. Vpal jima je pogum, pri pogledu številne vojske.

„Premočni so zoper nas,“ prične Lazar v svojej nestrpnosti, ko je preudarjal trezno vse razmere. Ako je prvo naše povzetje poraz, zadušimo s tem vstanek, — i vse je izgubljeno. — O aga kedaj te dohiti maščevalna roka moja, — ah Perzita, kedaj te oprostim.“

„Premalo je še naše število,“ pritrjuje Peko, da bi se mogli lotiti sovraga, prepomankljivo še orožje i izurjenost naših ljudij; čakajmo toraj ugodnejše prilike, a vsakdo naj skuša odstraniti kolikor moč pomankljivosti.

Ločili sta se ona ter četi izpred Trebinja.

Šla je vsaka svojim potom, ter je vsaka ter je vsaka tam vspešneje delovala po strani dejeli, katera je bila v kratkem času očiščena Turkov, ki so si morali iskati pribežališča po tvrđjavah. Kolikor večja je bila krutost Turkov — toliko hitreje rasel i širil se je tudi vstanek.

Nagibal se je vroči avgust h koncu; za vročim dnevom nastal je prijeten večerni hlad; lahek dež jel je padati na zgreto naravo, i gosta megla ležala je nad Hercegovskim gorovjem, — a ne za dolgo: južni veter je prepodil oblake, veličestno vzhajala je luna na obnebi, i vabila Hercegovske junake k važnemu sestanku, kateri je bil zaključen na to noč.

Zbrali so se hrabri junaci podolgovate Hercegovine na gorovji Nevesinjskem. Tu zapaziš arhimandrita s svojimi popi, tu Luko Vukotoviča jednega najbolj čislanih rodoljubov ter njegova bojaželjna sina i Mije Radoviča, starosta Nevesinjskega; tam sedita v skrivnostno pomenkovanje vtopljená pobratima, nestrašena i prehrabra boritelja Lazar Sočica i Peko Pavloviča; tam zopet vidiš Ljubobratia,

ki se je skazal v manjih sukobih proti dušmaninu junakom, treznim in preudarnim voditeljem, i mnogo znamenitih osob iz Srbije i Crnogore. — Sešli so se tu, da se posvetujejo o skupnem nadaljevanji boja, ter da čujejo, kaj imata poročati srbiska poslanika Djoka Blajković in Kristić.

„Braća, poprime“ prvi živahno zgovornostjo besedo Blajković, „boj katerega ste pričeli bojevati, ne sme biti brez vspeha. Ne vdajte se puhlim obljubam Mozelmov, da bi se zopet uklonili pod jarem, pod katerim ste toliko časa vzdihovali. Boj do zmage, bodi vaše geslo; slobodni morate postati v slobodnej domovini, i za vselej streti gospodarstvo padišahovo; svojim mora Slovan imenovati slovanski poluotok balkanski. Na noben način ne smete pustiti, da vgasne vstanek; pokazite, da ste Slovani i vredni sinovi hrabrih svojih pradedov. — Simpatije vsega sveta imate na svojej strani; na podporo Rusije smete se gotovo zanašati, — in tudi Nemčija i Avstrija sta z Vami. Vztrajajte torej, — in ne vdajte se!

(Konec prih.)

Sreča in blagostanje Ogerske da se naj širi vsled robstva in muke družega naroda? Ne-verjetno! A ako je tako, potem vas ob-žalujemo, ker gorje deželi, kioskla nja svoj sredo na robstvo družih na-rodov. Ako je tako, potem bode neizmerno slovansko morje, ki oplavjuje Ogersko, tudi preplavilo vas.

* (Franjo Krežma.) Hrvatski listi po-ročajo, da je mladi umetelnik nastopil pot v Italijo, od tam pa bode šel na Francosko in Španjsko, in bode narodom, ki nas Slovane malo poznajo, svedočil, da se tudi mej nami rodi lahko velik umetelnik.

* (Morilec Francesconi) je, kakor časniki poročajo, skušal si sam vzeti življenje. Nij čudno, ako mu v smrtni nevarnosti, v kateri je on zdaj, pride kaj tacega na misel.

* (Svetovno razstavo) v Filadelfiji je obiskalo vsega skupaj 9,789.392 osob. Do-hodki znašajo 3,813.749 dolarjev. Dunajsko razstavo pa je bilo obiskalo 7,254.691 osob.

Narodno-gospodarske stvari.

O gospodarstvenih razmerah naše dežele.

—k. Dandanes, ko je vsaka reč dražja, nego včas, si mora gospodar večkrat beliti glavo, kako bode poleg tega dobival še oni potreben denar, ki mu ga je treba za plače-vanje davkov, za vzdrževanje družine, za druge vsakdanje potrebe. Davki so od dne do dne večji, delavci vedno težje dobiti in vedno dražji — a letine zaporedoma slabe in tudi živina nema nobene cene, akoravno je ravno živinoreja našega kmeta uže večkrat potegnila iz zadrege. Umen gospodar mora torej gle-dati, kje se mu bodo odprli novi viri dohod-kov, in teh virov v naši deželi hvala bogu ne manjka, samo rabiti jih treba. Saj je uže naš prvi pesnik pel: „Klanec, tvoja zemlja je zdrava, za pridne njé lega najprava — polje, vinograd, gora, — tebe redé.“ Se ve da, pri tem je treba tudi ravnati se po njegovem na-svetu, treba je biti pridnemu, kajti lenega čaka strgan rokav, a tudi pridnost nij povsodi zadosti, treba tudi, da je gospodar umen.

Koliko planjav je v naši deželi še, ki se rabijo za pašnike. Večidel teh planjav bi se dal preurediti v izvrstne njive ali travnike; strmejši kraji pa naj bi se obsadili s sme-rečjem ali drugim lesom, takim, ki hitro rase; v kratkem času bi kmet dobival več dobička od takih obdelanih kosov, kakor zdaj.

Druga škoda se našemu gospodarju dela s tem, da izgublja delavce. Vsak gospodar ima lastnega pastirja za 5, 10 ali ne dosti več repov, in ta pastir je tako rekoč brez dela. Ko bi se naši kmetje dali toliko pre-govoriti, da bi živino tudi po leti v hlevu

krmili, bi imeli veliko več delavskih močij na razpoloženje. Res je, da so pastirji večidel na pol odrasteni otroci, a vendar bi se za delo dali prav dobro porabiti, in navadili bi se uže v mladosti na delo, ne pa na postopanje. Končno bi pa moral vsak gospodar imeti na ta način le toliko živine, kolikor je more rediti, zdaj pa je ima več, in žival mu po zimi v hlevu strada in čaka poletja, ko se zunaj pase in — nič ne stane; on si misli, da ste dve lačni kravi boljši, nego ena sita. Zato pa jeseni imajo živino predolgo zunaj, spomladi pa jo prekmalu izženo na pašo; zato nij čuda, ako tako neredno rejena živina ob kugah kar po stotinah pada. Da je korist take živinoreje le majhena, to bode vsak uvi-del brez posebnega premišljevanja.

Na ta način bi tudi poljedelstvo povzdig-nilo se na višjo stopinjo in bi donajalo več dobička. Gnoj, ki se zdaj po pašnikih brez vse koristi izgubi, bi potem prišel na njive, na travnike. Zdjaj požeto njivo pozno orjo, da morejo dalje pasti na njej, in na ta način puste zoreti vsakojaki plevel, ki se uže tako le prehitro množi. Ako pa kmet od neoranih njiv ne dobi ničesa, potem jih bode večkrat preoral, dobro rejena živina in dobro orana njiva mu bosti prinesli dobička več, kakor se nadeja.

Bolje rejena živina bi tudi več storila, kmet bi videl, koliko dobro preoranje koristi, in napravil bi si namesto sedanjih starinskih poljskih orodij takih, ki odgovarjajo sedanjemu času napredovanja. Koliko več sena bi se pri-delalo, ko bi se na travnike napeljavala voda, ali pri močvirnih odpeljavala; marsikateri trav-nik bi se trikrat kosil na leto, a zdaj se dva-krat, ali celo samo enkrat.

Pa ker se našim ljudem le malo kaka stvar lahko dopove, treba bi bilo dotičnih po-stav in treba večje omike tudi v najnižjih razredih. Večji, premožnejši in olikanejši po-sestniki naj bi dajali o tem dober izglede. Po-magali naj bi ubožnejšim, izpodbujali jih, pod-učevali jih, posebno zdaj o dolgem zimskem času, pa bi se kmalu pokazalo, da je naša dežela še polna zakladov, le iskati jih je treba, iskati, kakor so iskali oni sinovi ubožnega kmeta zaklada po celem vinogradu, pri čemer so vso zemljo razbrskali in tako odprli rodo-vitno njeno naročje.

Tulca.

23. novembra:

Evropa: Endtsman iz Dunaja. — Haneck iz Gradca.
Pri Slom: Kronawetter iz Trsta. — dr. Sve-tec iz Postojne. — grof Pače iz Ponoviča. — Ogrinec iz Trsta. — Ribano iz Kamnika.
Pri Mallo: Schwarz iz Dunaja. — Moše iz Vipave. — Appé iz Gorice. — Hen iz Dunaja. —

Dolenec iz Kamnika. — Pfeiderer iz Dunaja. — Ditrich iz Vipave. — Boghi iz Trsta.
Pri Zamorel: Winkler iz Celovca.

Dunajska borza 24. novembra.

(izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gld. 45 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 —
1860 drž. posojilo	109 —
Akcije narodne banke	837 —
Kreditne akcije	141 20
London	126 —
Napol.	10 07
C. k. cekini	5 95
Srebro	112 40

Naznanilo.

V mestu Črnomelj bode 30. dan tega mes. ob 9. uri zjutraj velika graščinska gostilnica na 6 let in sicer od 1. prosinca 1877 naprej po očitni licitaciji v najem oddana. Pred licitacijo je treba 100 gld. vložiti, pogoji pa se zamorejo tudi poprel izvedeti pri oskrbnistvu graščine v Črnomlju.

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53—31)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobe, in morejo tudi po poštne povzetki naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slo-vensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na žerinjah“, izviren roman. Spi-sal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefeldski“, Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.

Ravnokar je v „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se dobiva:

VIII. zvezek „Listil“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Velika zaloga železnih in kramarskih reči in tudi otročjih igrač.

Podpisani povablja spoštovane družine iz mesta in dežele, rokodelce, posestnike in prečasti-ljivo duhovščino k mnogem nakupovanju. Izmed tisoč koristnih rečeh je posebno vredno priporočiti: Hišno in kuhinjsko orodje, emailirani piskri (lonci) za ohranila in navadna ognjišča, železne in kot-lovne kotle, vsake sorte ponév, nože, vilice, žlice iz pleha, paklona in kinasrebra, svečnike in peglezne, mesarske strehače, francosko in angleško orodje za mizarje, kleparje, tesarje, črevljarje, kolovozarje in za druge rokodelce. Prave angleške, nemške in francoske vodne žage pod garancijo, vsake sorte pile in razpraskarce iz najboljšega blaga, peči iz pleha in vlitiga železa, ohranila ognjišča, vratca in rošče, posebno lepi grobni križi, krasno pozlačeni, od 6 gold. do 50 gold., novo cementirani tehnikni in tehnične ali vage, posebno po ceni decimalne tehnične, nove cementirane mere za suhino in teko-čino in metri, šine, podvozi, puše, lemeže in vsa druga železna orodja.

Velika izbranja od galanterijskega blaga in božjih reči.

Največja zaloga otročjih igrač

od 2 kraje. do 20 gold.

Velika zaloga specerijskega blaga

k najnižjemu kupu; za mizarje finejši šelak, pravi kamniški lim, dober spirit in angleški glaževni papir. S spoštovanjem se priporočujem

Andrej Schreyer.

(362—2)

Agenti za srečke.

Stara bankina hiša z dobrim imenom išče za vse kraje, kjer še nij ali kjer je še nezadostno zastopana, pridne in vestne osebe za razprodajo srečk in državnih papirjev na mesečne obroke. Pogoji so za agente, pa tudi za ljud-stvo jako ugodni. — Ako je agent priden, mu agentura prinaša zadatni dohodek. — Poudarje s priporočili ali z javljenjem poklica naj se pošljajo na bankino hišo B. Krämer v Pragi.

(367—2)